Raadsvoorstel

Zaaknummer: 99313-2023

Onderwerp: Participatiebeleid: Samen denken, samen doen.

Auteur	:	Ilse Hermkens
Domein/team	:	Dienstverlening / Communicatie en creatie
E-mail	:	Ilse.Hermkens@gemeentemaashorst.nl
Port.	:	J.A. van der Pas, H.W. van den Broek

Effect op de begroting

☐Ja ☒Nee

Onderwerp
Participatiebeleid: Samen denken, samen doen.

Voorstel
Het participatiebeleid ‘Samen denken, samen doen 2025-2026’ vast te stellen.

Inleiding
Maashorst heeft een grote ambitie als het gaat om participatie. Dit blijkt uit de Toekomstvisie Gemeente Maashorst en het Bestuursakkoord 2022-2026. Maashorst wil een participatieve gemeente zijn.

Ook is participatie een thema dat door het hele land de laatste jaren steeds belangrijker wordt gevonden. Participatie ontwikkelt zich snel. Om deze redenen hebben we ervoor gekozen om als participatieadviseurs eerst de (on)mogelijkheden van participatie samen met inwoners, collega’s en bestuur te doorleven en in ons eigen DNA te krijgen. Nadat we dat twee jaar gedaan hebben, hebben we meer inzicht gekregen in methodieken, kansen en uitdagingen binnen participatie. Deze inzichten zijn gebruikt om tot het beleidsstuk ‘Samen denken, samen doen’ te komen.

Dit beleidsstuk wordt ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden omdat:

1. Het participatiebeleid kaders stelt voor participatie binnen Maashorst;
2. De rol van de gemeenteraad binnen participatie in dit beleidsstuk wordt beschreven;
3. Participatie alle (bestuurs)lagen en domeinen binnen gemeente Maashorst raakt.

Beoogd effect
Het participatiebeleid helpt om:

1. Plannen en beleid beter te maken;
2. Inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties uit te nodigen om met ideeën te komen;

3. Als Maashorst dezelfde werkwijze aan te houden als het gaat om participatie.

Argumenten

1. *Dit participatiebeleid helpt Maashorst om een participatieve gemeente te zijn.*
   Dat komt onder andere omdat de definitie van een participatieve gemeente duidelijk beschreven staat in het beleid. De organisatie weet welk gedrag hoort bij het zijn van een participatieve gemeente.

2. *Het beleid zorgt voor een duidelijke werkwijze bij participatie.*
   Het werken volgens de vaste methodiek van 'de vier sleutels van participatie' zorgt ervoor dat de kwaliteit van participatietrajecten omhoog gaat. De methodiek is een hulpmiddel om bewuster stil te staan bij participatie. Het stimuleert om vooraf zorgvuldig na te denken over de doelen die je wilt bereiken met participatie. Ook helpt de methodiek bij het formuleren van de vraag die je wilt voorleggen, wie je wilt betrekken bij het beantwoorden van de participatievraag en welke vorm je daarbij kiest. Bovendien worden collega's getraind om deze methodiek goed toe te kunnen passen in hun werk. Ze beschikken hierdoor over meer kennis om een goed participatietraject te doorlopen.

3. *Het participatiebeleid zorgt voor rolduidelijkheid*
   In het participatiebeleid worden de verschillende rollen binnen Maashorst beschreven. Zo weet iedereen welke rol bij hem of haar hoort en wat we van elkaar mogen verwachten.

4. *Zowel inwoners als de gemeente weten waar ze aan toe zijn.*
   Het participatiebeleid zorgt ervoor dat helder is wat we (inwoners en gemeente) van elkaar mogen verwachten.

5. *Het participatiebeleid zorgt voor transparantere participatie*
   Door het werken met participatieplannen van aanpak en -verantwoordingen wordt inzichtelijk gemaakt hoe er geparticipeerd is en wat er wel of niet met inbreng is gedaan. Hierdoor wordt het makkelijker om inhoud te scheiden van proces, en objectief te beoordelen of een participatietraject goed is doorlopen.

6. *Het participatiebeleid stimuleert inwoners om zelf verantwoordelijkheid te nemen.*
   We werken vanuit vertrouwen en geven waar mogelijk en gewenst verantwoordelijkheden aan de gemeenschap. Dit is terug te zien door bijvoorbeeld het Maashorstfonds en de samenwerkingsafspraken die we hebben gemaakt samen met de inwonersplatforms in Maashorst.

Kanttekeningen

1. *Participatie is altijd maatwerk*
   Het toepassen van de participatiemethodiek geeft geen garantie op goede participatie. De methodiek geeft weliswaar richting, maar elk traject kan een andere aanpak nodig hebben. Bovendien spelen bij participatie soms (ver) uiteenlopende belangen en emoties. Het is dan ook belangrijk om te blijven leren van wat wel en niet goed werkt.

2. *Niet iedereen hoeft het eens te zijn.*
   Niet iedereen hoeft het eens te zijn met de uitkomst van een participatietraject, om goed te hebben geparticipeerd. Draagvlak voor de inhoud mag dan ook niet het doel zijn van participatie.

3. *Optimaal is niet maximaal*
   Het doel is niet om zoveel mogelijk te participeren, en daar iedereen bij te betrekken. Het doel is om te participeren waar dat kan, met de juiste betrokkenen. Dit kan per participatietraject verschillend zijn.

4. *We dienen altijd alert te blijven op het juiste verwachtingsmanagement*
   Het participatiebeleid geeft geen garantie dat de verwachtingen van participanten automatisch goed gemanaged worden. Hier moeten we altijd met elkaar alert op blijven.

Financiën

De huidige kosten die gepaard gaan met het participatiebeleid worden gedekt vanuit het budget voor Programma participatie. Bij de evaluatie van het participatiebeleid in 2026 wordt ook naar het financiële kader gekeken.

Duurzaamheid

Dit participatiebeleid draagt vooral bij aan de volgende SDG's:

- **SDG 11: Duurzame steden en gemeenschappen**
  Door inwoners te betrekken bij plannen en beleid dat gaat over hun eigen leefomgeving, wordt de kwaliteit van de leefomgeving steeds beter. Inwoners zijn namelijk de beste ervaringsdeskundigen van hun eigen woonomgeving.
  We werken vanuit vertrouwen en geven waar mogelijk en gewenst verantwoordelijkheden aan de gemeenschap. Dit is terug te zien door bijvoorbeeld het Maashorstfonds en de samenwerkingsafspraken die we hebben gemaakt samen met de inwonersplatforms in Maashorst.

- **SDG 17: Partnerschap om doelstellingen te bereiken**
  We zien als Maashorst in dat we het niet alleen kunnen, en dat we de gemeenschap nodig hebben om onze doelen te bereiken. Dit doen we door ze op een juiste manier te betrekken bij de plannen die we als Maashorst maken (inwonersparticipatie), maar ook door initiatieven uit de gemeenschap waar mogelijk verder te helpen (overheidsparticipatie).

Participatie

Uiteraard heeft er een uitgebreid participatietraject plaatsgevonden om tot dit beleidsstuk te komen. Hoe dit verlopen is, en wat er is gedaan met de input is terug te lezen in het stuk 'Verantwoording participatie - participatiebeleid'. Dit stuk is als bijlage 3 aan dit raadsvoorstel toegevoegd.

Communicatie
Om goed uitvoering te kunnen geven aan dit participatiebeleid is er een communicatieplan opgesteld. Dit communicatieplan richt zich op een interne (collega's) en externe doelgroep (inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties).

Vervolg
Dit participatiebeleid richt zich op een periode van twee jaar (2025 en 2026). In 2026 wordt dit participatiebeleid geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. Dit zal opnieuw gepaard gaan met een participatietraject. Dit doen we omdat participatie geen wiskunde is. Met elkaar (inwoners en gemeente) leren we steeds meer over participatie.

Op 1 januari 2025 treedt de wet 'versterking participatie op decentraal niveau' in werking. Hierin staat dat elke gemeente voor 1 januari 2027 over een participatieverordening moet beschikken. In 2025 gaan we daarom aan de slag met het ontwikkelen van een participatieverordening. In deze verordening krijgt het uitdaagrecht een plek.

Het voornemen is om in 2025 bij wijze van pilot een participatie-startgesprek met de raad te voeren bij een project dat naar verwachting een grote maatschappelijke impact heeft.

Bijlagen
1. Participatiebeleid: Samen denken, samen doen.
2. Nota van zienswijzen en wijzigingen
3. Verantwoording participatie – participatiebeleid
4. Activiteitenoverzicht participatie

Uden, 12 november 2024

Burgemeester en wethouders van gemeente Maashorst,

de secretaris,	de burgemeester,
J.A.G.M. van Aaken	J.A. van der Pas